

ДЕРЖАВА В СМАРТФОНІ НА ПРИКЛАДІ ЕСТОНІЇ

Малявін Є. В., Сергієнко О. З., Широков С.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

«Держава в смартфоні» – одна з провідних ідей модернізації українського суспільства, яка існує на сьогоднішній день. Слід зауважити, що спроби її реалізувати вже існують у світовій практиці.

Додаток «Дія» почав працювати 6 лютого 2020 року. За перші декілька тижнів його встановило 800 тис. українців. На даний момент у додатку можливо переглянути свої водійські права, свідоцтво про реєстрацію авто та BankID. Пізніше по обіцянкам у лютому та березні додадуть паспорт, студентські квитки та інше. Аналогічні додатки існують у багатьох країнах світу, але осторонь стоїть Естонія, де реалізували підхід комп'ютерної держави. Аналогічний додаток Естонії «E-Estonia» та «E-Residency» існує з 2014 року. В Естонії з 2000-х років в конституції прописано, що Інтернет є правом людини. А з 1998 року Інтернет є в усіх школах країни.

У країні майже всі послуги реалізовані онлайн. Це здійснено на базовому рівні. В Естонській ID-картці вбудований маленький чип, який можливо прочитати. У чипі вбудована програма на базі технології «X-road». Ця технологія об'єднана з іншими аналогічними, які є у кожному підприємстві Естонії. Карту дають молодому громадянину при народженні. Туди записують основні фізичні дані про людину та про її батьків. Потім батькам дають спеціальний код, по якому їм потрібно дома на комп'ютері перейти на сторінку в Інтернеті та дати ім'я дитині. Резидентам дають схожу карту для знаходження в країні. У додатку ви можете поглянути свій паспорт, водійські права, медичну карту та багато іншого. Система функціонує так, що кожен може переглянути ваші дані, але ви можете настроїти її так, щоб якісь дані сторонні не могли бачити. Наприклад ви можете сховати історію хвороб для конкретного лікаря. Аналогічні системи є Фінляндії, Японії, Ісландії та інше. Окремо виділімо політичні аспекти програми. У Естонії завдяки додатку люди можуть голосувати декілька тижнів на президентських чи парламентських виборах. Це реалізовано як дострокові вибори, де ви можете проголосувати вдома. Також можна почитати про депутата, якого обирають. Все прозоро, тому корупція мінімальна. У рейтингу опублікованим «Transparency International» в 2019 року. Естонія займає 20 місце серед не корумпованих країн, це на одне місце менше ніж Японія і на два – більше ніж США. Україна у цьому списку займає 120 місце.

Завдяки елементам прямої демократії можна обрати, наприклад прапор міста, як це було в селі Канепі в 2018. Міська громада обрала прапором свого міста дизайн з марихуаною, яка на той час була заборонена в країні. Україні, ще треба багато пройти, щоб реалізувати проект «держави в смартфоні». Як приклад, Естонія робила це майже 20 років з моменту незалежності. Але дії, які вживають в нашій країні дають надію на її інноваційне майбутнє.